

Bruselj, 16.1.2018
COM(2018) 26 final

**POROČILO KOMISIJE EVROPSKEMU PARLAMENTU, SVETU, EVROPSKEMU
EKONOMSKO-SOCIALNEMU ODBORU IN ODBORU REGIJ**

**o izvajanju politike EU za standardizacijo in prispevku evropskih standardov k
politikam EU**

{SWD(2018) 15 final}

UVOD

Gospodarsko okolje se spreminja tako v EU kot tudi med njenimi mednarodnimi trgovinskimi partnerji. Meje med tradicionalno proizvodnjo, digitalizacijo in storitvami so čedalje bolj zabrisane, digitalne rešitve pa se postopno vključujejo v globalne industrijske vrednostne verige. Na podlagi teh izzivov bi morala Komisija skupaj z medinstitucionalnimi partnerji to gospodarsko realnost prenesti v svoje prednostne naloge na področju standardizacije za evropske politike in zakonodajne akte. Za obvladovanje teh izzivov je Komisija v sporočilu z naslovom „Evropski standardi za 21. stoletje“ (v nadaljnjem besedilu: sporočilo)¹ iz junija 2016 predstavila novo vizijo za evropski sistem za standardizacijo.

Nova vizija, zapisana v sporočilu, presega tradicionalni način obravnavanja standardov na ravni EU, ki je bil v preteklosti omejen na tehnično podporo EU za potrebe usklajevanja. Nova vizija se osredotoča na prispevek standardizacije k družbenim izzivom in evropskim politikam, kot so spodbujanje inovativnosti, izboljšanje kakovosti in varnosti, spodbujanje ustvarjanja delovnih mest in rasti, podpiranje globalnih vrednostnih verig in razvoj enotnega trga.

Sporočilo poleg tako razširjene podpore politiki uvaja tudi nove pobude za uresničevanje teh ciljev v okviru evropskega sistema za standardizacijo. To vključuje zlasti skupno pobudo za standardizacijo² in predlog³ za vzpostavitev medinstitucionalnega dialoga s sozakonodajalcema. Poleg tega je Komisija aprila 2016 v sporočilu o prednostnih nalogah na področju standardizacije IKT za enotni digitalni trg (v nadaljnjem besedilu: sporočilo o IKT)⁴ določila prednostne naloge na področju standardizacije IKT in predlagala konkretne ukrepe, in sicer na podlagi strateškega dvostebrega pristopa. V prvem stebru je opredelila pet prednostnih področij, na katerih je ukrepanje najnujnejše. V drugem stebru pa je predlagala postopek na visoki ravni za izvedbo ukrepov, da se ugotovi napredek pri doseganju rezultatov in se prednostne naloge po potrebi prilagodijo⁵.

Eno najpomembnejših načel standardizacije je preglednost, ki zahteva vzpostavitev orodij za sporočanje in izmenjavo informacij z zainteresiranimi stranmi. V zvezi z evropsko

1 COM(2016) 0358 final.

2 C(2016) 3211. Skupna pobuda za standardizacijo določa skupno vizijo za evropsko standardizacijo za boljšo prednostno razvrstitev in posodobitev zdajšnjega evropskega sistema za standardizacijo ter za okrepitev prizadevanj za pravočasno pripravo standardizacijskih dokumentov. Podpira zadevne vidike desetih prednostnih nalog Evropske komisije in druge cilje politike ob hkratnem skrbnem upoštevanju porazdelitve raznovrstnih pristojnosti med EU in državami članicami. Poleg tega bi morala Evropski uniji dodatno omogočiti, da okrepi svojo gonilno moč na svetovni ravni.

3 Glej stran 4 sporočila COM(2016) 358 final.

4 COM(2016) 176 final.

5 Napredek je predstavljen v priloženem delovnem dokumentu služb Komisije.

standardizacijo je bilo to do zdaj doseženo v okviru letnega programa dela Unije za evropsko standardizacijo⁶ in tekočega načrta⁷ za standardizacijo IKT⁸.

Cilj tega poročila je pojasniti, kako so posamezni ukrepi in akterji v okviru prejšnjih letnih programov dela Unije za evropsko standardizacijo, sporočila o prednostnih nalogah na področju standardizacije IKT za enotni digitalni trg (v nadaljnjem besedilu: sporočilo o IKT)⁹ in skupne pobude za standardizacijo doslej prispevali k ciljem iz sporočila. Razdeljen je na dva dela: prvi zajema elemente politike te nove vizije, drugi pa sodelovanje z zainteresiranimi stranmi. Spremlja ga delovni dokument služb Komisije s podrobnimi podatki o napredku pri različnih ukrepih na podlagi prej omenjenih letnih programov dela Unije za evropsko standardizacijo in drugih potekajočih dejavnostih. To poročilo je namenjeno podpori medinstitucionalnega dialoga, predvidenega v sporočilu, ki ga bo Komisija nadaljevala s sozakonodajalcema v naslednjih mesecih, cilj pa je opredeliti temelje za delo v zvezi z letnim programom dela Unije za evropsko standardizacijo za leto 2019.

ELEMENTI POLITIKE NOVE VIZIJE

1. Spodbujanje inovativnosti

Standardi so priznani gonilo za inovacije¹⁰. Ključni dejavnik inovativnosti v postopku standardizacije je oblikovanje ustreznih znanstvenih in tehničnih podatkov, bolj znanih kot prednormativne raziskave, ki so izhodišče za zasnovano standarda. V Uredbi (EU) št. 1025/2012¹¹ (v nadaljnjem besedilu: uredba) je vzpostavljen okvir, ki je rezultat večjega prispevka standardizacije k inovativnosti v Evropi. Komisija je od leta 2016, skupaj z drugimi zainteresiranimi stranmi v okviru ukrepanja na podlagi skupne pobude za standardizacijo, okreplila svojo osredotočenost za doseganje tega cilja s povezovanjem raziskav in inovacij s standardizacijo¹².

Zagotavljanje tesne in pravočasne interakcije med raziskavami in razvojem ter standardizacijo je ključni dejavnik, ki pripomore, da inovativni proizvodi dosežejo trg. Tudi program Obzorje 2020 je obnovil svojo osredotočenost na odnos med svojimi raziskovalnimi projekti in postopkom standardizacije, zlasti z vključevanjem dejavnosti standardizacije v raziskovalne projekte in priznavanjem njihovega potenciala za okrepitev vpliva rezultatov raziskav ter raziskav in razvoja. V okviru projektov programa Obzorje 2020 za kooperativne

⁶ Ta se objavi julija vsako leto, zadnja različica je sporočilo COM(2017) 453.

⁷ http://ec.europa.eu/growth/content/2017-rolling-plan-ict-standardisation-released-0_sl.

⁸ Tekoči načrt za standardizacijo IKT Komisija objavi vsako leto, da se različne potrebe za standardizacijo IKT v podporo politikam EU združijo v enoten dokument. Zajema tako evropske organizacije za standardizacijo (ESO) kot tudi mednarodne in svetovne organe za standardizacijo, ki se lahko odzovejo na predlagane ukrepe in podpirajo ustrezne cilje politike s standardizacijskimi dokumenti.

⁹ COM(2016) 176 final.

¹⁰ COM(2011) 311 final.

¹¹ Glej člen 5(2), člen 9 in člen 15(1)(c).

¹² Skupna pobuda za standardizacijo, ukrep 2.

inteligentne prometne sisteme, kibernetško varnost in digitalno zasebnost¹³, nanotehnologije, napredne materiale, biotehnologijo, energijo, vključno z gorivnimi celicami in vodikom, varne družbe ter napredno proizvodnjo in predelavo so bile razvite številne prednormativne dejavnosti, uporabne za medicinske pripomočke, varstvo okolja, razogljichenje, energijsko učinkovitost in meroslovje.

Potekajoče prednormativne raziskave prispevajo tudi k usklajenim mehanizmom certificiranja za proizvode in sisteme na področju varnosti.

Komisija sodeluje z evropskimi organizacijami za standardizacijo (ESO) in drugimi organizacijami, ki razvijajo standarde, forumi, konzorciji in zadevnimi zainteresiranimi stranmi za izvedbo možnih ukrepov, ki bodo izboljšali ekosistem standardizacije IKT. To vključuje spodbujanje interakcije med odprtokodnimi skupnostmi in skupnostmi za standardizacijo ter opredelitev uravnoveženega, jasnega in predvidljivega evropskega okvira podeljevanja licenc za standardne patente. Komisija je sporočilo o zadnjeimenjeni zadevi objavila novembra 2017¹⁴.

Komisija program Obzorje 2020 široko uporablja za financiranje raziskovalnih in inovacijskih projektov, ki prispevajo k standardizaciji, in sodeluje z evropskimi organizacijami za standardizacijo v zvezi z ukrepi, ki bodo premostili vrzeli med raziskavami, inovacijami in standardizacijo. Javno-zasebna partnerstva v sklopu programa Obzorje 2020 so poglavitna za razvoj ključnih gradnikov digitalne tehnologije. Obsežni pilotni projekti zagotavljajo zelo široko uporabo s preskuševalnimi napravami, objekti za eksperimentiranje in pilotnimi linijami, kar prispeva k ustvarjanju znanja in postopkom standardizacije. Na podlagi predhodnih prispevkov držav članic in industrije so bile pobude industrijskih platform opredeljene za „povezano pametno tovarno“, „zdravstveno varstvo in oskrbo“, „pametno kmetijstvo“, „povezano in avtomatizirano mobilnost“, „pametno energijo“ ter za platforme za medsektorske industrijske podatke in internet stvari.

V sporočilu o strategiji Unije za mobilnost z nizkimi emisijami¹⁵ je navedeno: „Standardizacija in interoperabilnost sta bistvenega pomena za čim boljši izkoristek razsežnosti notranjega trga, kar velja zlasti za elektromobilnost. Potrebno je tudi odpraviti ovire za zagotavljanje možnosti polnjenja električnih vozil po vsej EU“. Komisija bo kmalu sprejela prvo od številnih delegiranih uredb Komisije, ki bodo dopolnile in/ali posodobile sklicevanja na standarde iz tehničnih specifikacij, določenih v Prilogi II k Direktivi 2014/94/EU o vzpostavitvi infrastrukture za alternativna goriva.

¹³ COM(2017) 477 final/2.

¹⁴ COM(2017) 712 final.

¹⁵ COM(2016) 501 final.

2. Povečanje kakovosti, varnosti, varovanja in trajnosti blaga in storitev

Učinkovita politika za standardizacijo prispeva k izpolnjevanju zahtev za pravno varnost z razvojem ustreznih najsodobnejših tehničnih specifikacij ter zagotavljanjem splošno sprejete preizkusne metode za merjenje skladnosti blaga in storitev s predpisanimi vrednostmi za kakovost, varnost, varovanje, energijo in učinkovitost materialov. Cilji kakovosti, varnosti, varovanja in trajnosti se na splošno dopolnjujejo, v nekaterih primerih pa si lahko tudi nasprotujejo. Prizadevanje za doseg ciljev standardizacijskega dela, kolikor je to mogoče, na uravnotežen način in tako, da se medsebojno krepijo, ostaja stalen izziv.

2.1. Kakovost

Da bi prispevala k izboljšanju kakovosti storitev, je Komisija evropske organizacije za standardizacijo¹⁶ pozvala, naj razvijejo evropske standarde na področjih, kot so poštna storitve, kjer so standardi prispevali k napredku v sektorju dostave paketov, in horizontalne standarde za storitve, ki jih CEN razvija za pomoč ponudnikom storitev, npr. za merjenje njihove uspešnosti.

V meroslovju se pričakuje, da bodo nedavno zahtevani evropski standardi¹⁷ izboljšali kakovost merjenja zlasti za merjenje porabe vode in toplotne energije ter decentralizirane proizvodnje energije iz obnovljivih virov in prenosa energije do električnih vozil in od njih.

2.2. Varnost

Varnost je ključno področje za evropsko standardizacijo. Ustreza približno 60 % zahtev Komisije za standardizacijo, kar kaže na vpliv varnosti na vsakodnevno življenje državljanov EU. Usklajena zakonodaja EU in direktiva o splošni varnosti proizvodov¹⁸, ki zagotavlja varnost za več sto proizvodov na trgih EU, temeljita na harmoniziranih standardih in drugih standardih, ki podpirajo zakonodajo EU¹⁹, da se zagotovi skladnost z zahtevami za varnost v zakonodaji.

Nedavno predstavljeni standardi podpirajo usklajevanje na številnih področjih, kot sta varnost otrok in osebna varovalna oprema. Pred kratkim sprejeti evropski standard o varnosti otrok določa varnostne zahteve za vžigalnice, ki otrokom preprečujejo uspešno uporabo vžigalnega mehanizma. Poleg tega novosprejeti standardi o opremi za nošenje dojenčkov zagotavljajo, da otroci ne morejo prijemat sestavnih delov. Nazadnje, standardizacija je določila tehnične zahteve za očala za zaščito pred laserskimi žarki kot del osebne varovalne opreme, da se delavci zaščitijo pred nenamerno izpostavljenostjo laserskemu sevanju.

¹⁶ CEN — Evropski odbor za standardizacijo, CENELEC — Evropski odbor za elektrotehnično standardizacijo in ETSI — Evropski inštitut za telekomunikacijske standarde.

¹⁷ Za več informacij glej spremni delovni dokument služb Komisije.

¹⁸ Direktiva 2001/95/ES.

¹⁹ Kot so standardi, sklicevanja na katere so objavljena v *Uradnem listu Evropske unije* v skladu z Direktivo 2001/95/ES.

2.3. Varovanje

Glede na tehnološki napredek in mednarodno politično dogajanje postaja varnost čedalje bolj prednostno področje politike EU. V okviru varnosti je Komisija od leta 2016 opredelila potrebe po standardizaciji na področjih obvladovanja krize ter kemične, biološke, radiološke in jedrske obrambe in je CEN zaprosila za razvoj ustreznih standardov. Poleg tega so se v okviru programa Obzorje 2020 začele prednormativne raziskave na številnih področjih, ki vključujejo varnostne grožnje, kot so radiološke in jedrske grožnje za kritične infrastrukture. Na področju IKT je Komisija uvedla tudi zahtevo za standardizacijo za vgrajeno zasebnost, da bi proizvajalcem pomagala na dosleden način obravnavati vprašanja glede varstva podatkov.

2.4. Trajnost

Trajnost je že dolgo pomemben cilj evropske standardizacije. Standardi so potrebni za izvajanje ključnih prednostnih nalog EU, kot so politika za energetske unijo, ter njeno raziskovalno in inovacijsko strategijo – pospeševanje inovativnosti na področju čiste energije²⁰, ki zajema ukrepe za blažitev podnebnih sprememb in prilagajanje nanje ter razogljičenje energetskega sistema. Komisija je v letih 2016²¹ in 2017²² evropske organizacije za standardizacijo pozvala, naj pripravijo standarde v zvezi s: sistemi okoljskega upravljanja, embalažo in odpadno embalažo, poliaromatskimi ogljikovodiki, okoljskim upravljanjem, okoljsko primerno zasnovo in energijskim označevanjem, okvirno direktivo o vodah, emisijami toplogrednih plinov, nanašanjem pesticidov, opremo za rekuperacijo hlapov, baterijami, ekološkim vodikom, hlapnimi organskimi spojinami, piroliznimi olji, algami, večjo energijsko učinkovitostjo stavb, vzpostavitev zelene infrastrukture, kakovostjo zraka in zmanjšanjem emisij. Te zahteve so temeljile na veljavnih pravnih okvirih in okvirih politike ter spoštujejo merila, določena v teh okvirih. Da bi se odstranile ovire za okolju prijazne tehnologije na področjih hlajenja, klimatizacije, toplotnih črpalk in proizvodnje pen, je Komisija zahtevala, da CEN in CENELEC razvijeta ustrezne evropske standarde.

3. Omogočanje ustvarjanja delovnih mest in rasti

Standardizacija je postopek, ki poteka od spodaj navzgor ter omogoča povezovanje predstavnikov industrije, vladnih organov, znanstvenih subjektov in drugih zainteresiranih strani, zato so te zainteresirane strani standarde zelo dobro sprejele. Za EU so standardi in standardizacija jasna, strateška prednost za zagotovitev konkurenčnosti EU ter ključno orodje za spodbujanje inovativnosti in napredka na enotnem trgu. Na splošno velja, da imajo standardi in standardizacija pomembno vlogo pri podpori gospodarske rasti, saj sodelujejo pri krepitvi produktivnosti in konkurenčnosti ter spodbujanju inovativnosti in blaginje. Poleg

²⁰ COM(2016) 763.

²¹ COM(2016) 357.

²² COM(2017) 453.

tega Evropski uniji omogočajo, da ohranja vodilno vlogo na področju tehničnega razvoja in svetovne trgovine.

Čeprav nacionalne študije, ki so jih izvedli v Franciji, Nemčiji, Združenem kraljestvu in drugih državah²³, kažejo, da standardi in standardizacija prispevajo h konkurenčnosti podjetij EU, njihovi vplivi na širši evropski ravni ostajajo skromni. To vprašanje je postalo znova aktualno med razpravo v okviru skupne pobude za standardizacijo za okrepitev podlage za letni cikel upravljanja v zvezi s politiko EU za standardizacijo.

Komisija je prepoznala, kako pomembno je poglobljeno poznavanje gospodarskih in družbenih učinkov standardov in standardizacije, ter navedla, da namerava začeti študijo v zvezi z letnim programom dela Unije za evropsko standardizacijo za leto 2017²⁴. Tema je obsežna, poleg tega obstajajo metodološki izzivi pri merjenju (gospodarskih) učinkov standardov in standardizacije ter pri zajemu podatkov, ki bi omogočili finančno opredelitev učinkov standardov in standardizacije ter njihove zunanje učinke na makroekonomski, sektorski in podjetniški ravni. Glede na te premisleke je Komisija letos začela študijo izvedljivosti, in sicer v sodelovanju z nacionalnimi organi za standardizacijo in drugimi udeleženci zadevnih ukrepov skupne pobude za standardizacijo, ki spadajo v to študijo²⁵. Njen cilj je ovrednotiti prihodnjo oceno morebitne izvedbe študije.

4. Podpiranje globalnih vrednostnih verig

Evropski sistem za standardizacijo ima ključno vlogo pri pomoči evropskim podjetjem in MSP, da razširijo svoje dejavnosti čez meje Evrope, ter pri zagotavljanju kakovosti in varnosti uvoženih proizvodov in storitev. To potrjujejo sporazumi med evropskimi organizacijami za standardizacijo in mednarodnimi organizacijami za standardizacijo, kot sta ISO²⁶ in IEC²⁷, ter svetovnimi partnerstvi, kot sta na primer partnerski projekt tretje generacije (3GPP)²⁸ in organizacija oneM2M²⁹. Komisija si od leta 2016 prizadeva tudi za spodbujanje evropskega regulativnega modela, ki ga podpirajo prostovoljni standardi, in njegovih tesnih povezav z mednarodno standardizacijo v tretjih državah, in sicer na podlagi okvira skupne pobude za standardizacijo³⁰. Komisija je začela sodelovati tudi v neposrednih

²³ DIN (2000): Economic Benefits of Standardization (Gospodarske koristi standardizacije), 3 zvezki. Berlin: Beuth (posodobljeno leta 2011), DTI (2005):

The Empirical Economics of Standards (Empirična ekonomija standardov), DTI ECONOMICS PAPER ŠT. 12. London in AFNOR (2009):

The Economic Impact of Standardisation – Technological Change, Standards and Long-Term Growth in France (Gospodarski učinek standardizacije – tehnološke spremembe, standardi in dolgoročna rast v Franciji). Pariz.

²⁴ COM(2016) 357.

²⁵ Ukrep 1: študija o gospodarskih in družbenih učinkih ter dostop do standardov v državah članicah EU in Efte.

²⁶ Mednarodna organizacija za standardizacijo.

²⁷ Mednarodna elektrotehniška komisija.

²⁸ <http://www.3gpp.org/>.

²⁹ <http://www.onem2m.org/>.

³⁰ Skupna pobuda za standardizacijo, ukrep 13.

dialogih z ISO in IEC, da bi se kar najbolj povečalo sprejetje enakih evropskih in mednarodnih standardov ter hkrati zagotovila najvišja stopnja varnosti za evropske potrošnike.

Standardizacija je ključni element EU v pogajanjih o prostotrgovinskih sporazumih s tretjimi državami. Komisija si prizadeva za zavezanost njenih partnerjev, da uporabljajo najnaprednejše mednarodne standarde kot podlago za predpise, ki vplivajo na ključne proizvode in storitve, da se zagotovita varnost na splošno in varnost državljanov EU ter se izboljša mednarodna konkurenčnost podjetij EU. Nedavno končana pogajanja o prostotrgovinskih sporazumih, pri katerih je imela standardizacija posebno pomembno vlogo, vključujejo sporazume EU s Kanado (CETA, sporazum je začel začasno veljati 21. septembra 2017), Singapurjem in Vietnamom (pogajanja so se končala) ter Japonsko (dosežen je bil načelni dogovor o glavnih elementih).

Da bi bolje izkoristili priložnosti, ki jih omogočajo največji trgi v razvoju, sta strokovnjaka EU za standardizacijo (ki ju skupaj sofinancirajo Komisija, EFTA in tri evropske organizacije za standardizacijo), napotena na Kitajsko in v Indijo, izvedla dejavnosti za ozaveščanje o ustreznih sistemih standardizacije ter zagotovila informacije iz tržnih in regulativnih virov na specifičnih področjih, pomembnih za zadevni trg. Glede na to, da se bo trenutna faza projekta napotnega strokovnjaka za standardizacijo na Kitajskem (SESEC) končala decembra 2017, si Komisija skupaj s projektnimi partnerji v sklopu zadevnega projekta prizadeva za obnovitev projekta, ki bi se začela leta 2018.

Glede na mednarodno razsežnost evropske standardizacije IKT bodo sodelovanje v okviru programa Obzorje 2020 in ukrepi za podporo skupaj z ukrepi instrumentov zunanje politike pomagali okrepiti prisotnost EU z ustanovitvijo opazovalnice globalnih dejavnosti standardizacije IKT in instrumenta financiranja, ki bo podpiral sodelovanje evropskih strokovnjakov pri mednarodni standardizaciji IKT in spodbujanju evropske standardizacije v drugih regijah.

Standardizacija, povezana z varnostjo, je del razprav pri Ekonomski komisiji Združenih narodov za Evropo, katerih cilj je krepitev prisotnosti EU in sodelovanje evropskih zainteresiranih strani pri z varnostjo povezanih vprašanjih.

Tudi afriška celina zagotavlja nove priložnosti za sodelovanje na področju standardizacije. Skupna strategija EU-Afrika bi lahko zagotovila okvir za oblikovanje vseafriškega sistema standardizacije kot tehnični prispevek k vseafriškemu povezovanju trgov. Komisija je leta 2016 podprla sodelovanje CEN in CENELEC z afriškimi organizacijami za standardizacijo (ARSO, AFSEC), katerega cilj je, da standardizacija postane poglobitvi element v časovnem načrtu z vrha EU-Afrika novembra 2017. Enotni afriški trg, ki ga podpira evropski model za standardizacijo, bo nedvomno koristil obema partnericama.

5. Preprečevanje drage razdrobljenosti na enotnem trgu

Vsak evropski standard nadomešča posamezni standard ali skupino nacionalnih standardov v vsaki državi članici z enotnim standardom. S tem se olajša položaj za podjetja in državljane, saj se pomaga ustvariti sodobne javne storitve ter zmanjšati upravno breme in stroške skladnosti. Za zadovoljitev potreb trga sta potrebna pravočasen nacionalni prenos evropskih standardov in objava sklicevanja nanje (kadar je to primerno) v *Uradnem listu Evropske unije*. Povprečna stopnja nacionalnega prenosa evropskih standardov (EN v podporo zakonodaji in politikam EU in drugim EN) v EU-28 je približno 99 % (in se giblje od 93 % do 100 % na državo članico).

Zakonodajne spremembe, uvedene leta 2013, zlasti novouvedene obveznosti Komisije v zvezi s preverjanjem harmoniziranih standardov, ki so jih pripravile evropske organizacije za standardizacijo, so vplivale na postopek objave sklicevanj na harmonizirane standarde v *Uradnem listu Evropske unije*. To je nato vodilo do večjega števila neobjavljenih sklicevanj. Različne zainteresirane strani za standardizacijo so posledično izrazile kritično mnenje, da tako stanje povzroča pravno negotovost in nepotrebne dodatne stroške za evropsko industrijo. Stanje je bilo znova pregledano leta 2017 v okviru programa Komisije glede ustreznosti in uspešnosti predpisov (REFIT), da bi odpravili trenutno stanje neobjavljenih harmoniziranih standardov ter da bi postopek sklicevanja postal preglednejši in odgovornejši. Na podlagi priporočil platforme REFIT³¹ so Komisija in evropske organizacije za standardizacijo razvile in potrdile akcijski načrt za pravočasno objavo sklicevanj na harmonizirane standarde v *Uradnem listu Evropske unije*³².

TESNO SODELOVANJE Z ZAINTERESIRANIMI STRANMI

Komisija se dobro zaveda, da ni dovolj le, da se določijo prednostne naloge. Uspeh je odvisen tudi od zavezanosti k standardizaciji na visoki ravni številnih raznovrstnih zainteresiranih strani, ki vključujejo industrijo, organizacije, ki določajo standarde, raziskovalno skupnost ter druge institucije EU in nacionalne uprave.

Standard je rezultat prostovoljnega sodelovanja med partnerji v poslovnem razmerju, katerih cilj je razvoj tehničnih specifikacij, ki temeljijo na načelih preglednosti, odprtosti, vključenosti, nepristranskosti in soglasja med zainteresiranimi stranmi. V uredbi o evropski standardizaciji³³ je priznana potreba in izražen poziv za široko posvetovanje vseh zainteresiranih strani, preden se sprejme letni program dela Unije za evropsko standardizacijo. Poleg tega spodbuja dejavno sodelovanje evropskih organizacij, ki zastopajo MSP, potrošnike ter okoljske in družbene interese.

³¹ https://ec.europa.eu/info/law/law-making-process/evaluating-and-improving-existing-laws/refit-making-eu-law-simpler-and-less-costly/refit-platform_sl.

³² Glej akcijski načrt v priloženem delovnem dokumentu služb Komisije.

³³ Člen 8(5) in uvodna izjava 31 Uredbe (EU) št. 1025/2012.

Komisija potrjuje, da so za premostitev tradicionalnih meja med IKT, proizvodi in storitvami potrebni predanost, dobro sodelovanje in medsebojno zaupanje med različnimi zainteresiranimi stranmi. Na področju standardizacije IKT se je Komisija redno srečevala z zainteresiranimi stranmi prek javno-zasebnih partnerstev³⁴ in evropskih organizacij za standardizacijo, pri čemer so razpravljali o izvajanju raznovrstnih predlaganih ukrepov. Platforma več zainteresiranih strani o standardizaciji IKT, ki na rednih sestankih spremlja napredek ukrepov iz sporočila, združuje države članice, evropske in mednarodne organizacije za standardizacijo, forume in konzorcije, organizacije, ki zastopajo industrijo in MSP, ter predstavnike družbe.

Komisija je okrepila svoje odnose z različnimi zainteresiranimi stranmi evropskega sistema za standardizacijo in si prizadeva, da bi se izboljšali njegovi funkcionalnost in učinkovitost v okviru skupne pobude za standardizacijo. Poleg tega je v preteklem letu ohranjala redne stike in dialog z drugimi evropskimi institucijami. Komisija je še zlasti tesno sodelovala pri posvetovanjih, ki so vodila do resolucije Evropskega parlamenta z dne 4. julija 2017 o evropskih standardih za 21. stoletje³⁵. Ob tem je začela in vzpostavila prakso stalnih strukturiranih dialogov s tremi evropskimi organizacijami za standardizacijo, da bi zagotovila visoko kakovostno sodelovanje in nemoteno komuniciranje.

1. Skupna pobuda za evropsko standardizacijo

Do danes so skupno pobudo za standardizacijo podpisali 104 udeleženci, kar pomeni visoko raven vključenosti s posameznega področja evropskega sistema za standardizacijo. Po tem, ko so zainteresirane strani 13. junija 2016 v Amsterdamu podpisale skupno pobudo za standardizacijo in ko so jo 29. septembra 2016 podpisale še države članice, je Komisija organizirala več sestankov z usmerjevalno skupino skupne pobude za standardizacijo, da bi dokončno uskladili petnajst dogovorjenih ukrepov³⁶. Člani usmerjevalne skupine so predvsem podpisniki skupne pobude za standardizacijo in so sodelovali pri njeni pripravi. Za posamezni ukrep so se podpisniki skupne pobude za standardizacijo prostovoljno javili, da bodo prispevali, in razdeljene so bile vodilne vloge.

Do zdaj je bilo delo v posameznih akcijskih skupinah skupne pobude za standardizacijo osredotočeno na razvoj vsebinskih elementov za posamezni ukrep. Na tej stopnji ni bil dogovorjen noben jasen časovni raspored. Večja jasnost glede vsebine ukrepov bo omogočila pripravo časovnih okvirov in mejnikov za rezultate posameznega ukrepa.

³⁴ Na primer javno-zasebno partnerstvo 5G, AIOTI, BDVA, ECSO.

³⁵ <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+TA+P8-TA-2017-0278+0+DOC+XML+V0//SL>.

³⁶ Pobude so razvrščene v naslednje tri skupine: (I) ozaveščenost in izobrazba o evropskem sistemu za standardizacijo in njegovo razumevanje, (II) usklajevanje, preglednost in vključevanje ter (III) konkurenčnost in mednarodna razsežnost.

2. Vključenost

Komisija je s podpisom štirih različnih okvirnih sporazumov o partnerstvu formalizirala svoje javno-zasebno partnerstvo z organizacijami iz Priloge III (SBS, ANEC, ETUC in ECOS)³⁷, ki zastopajo MSP, potrošnike, delavce oziroma okoljske interese pri standardizaciji. To bo zagotovilo skladnost in stabilnost v smislu financiranja in spremljanja dejavnosti.

Komisija poleg finančnega prispevka sprejema ukrepe za zagotovitev prisotnosti in učinkovito udeležbo organizacij iz Priloge III na pomembnih sestankih in drugih dogodkih, to velja na primer za Odbor za standarde (opazovalci), skupno pobudo za standardizacijo (partnerji), platformo več zainteresiranih strani o standardizaciji IKT³⁸ ter sestanke med Komisijo in evropskimi organizacijami za standardizacijo.

Da bi zagotovili skladen pristop k podpiranju interesov MSP, potrošnikov, delavcev ter okoljskih in družbenih interesov v postopku standardizacije, sta CEN in CENELEC oblikovala dve delovni skupini, tj. delovno skupino za MSP in skupino družbenih zainteresiranih strani. Člani so organizacije iz Priloge III, SBS je član prve skupine, ANEC, ECOS in ETUC pa so člani druge skupine. Ti dve delovni skupini razpravljata o vprašanjih, kot so dostop do standardov, ozaveščanje, usposabljanje in podpora za sodelovanje pri delu na področju standardizacije na tehnični ravni. Na podlagi tega so bila razvita že številna orodja, na primer zbirka spletnih orodij za MSP in mehanizem za zbiranje mnenj družbenih zainteresiranih strani.

Uredba o standardizaciji daje poseben poudarek³⁹ sodelovanju malih podjetij v postopku priprave standardov, cilj pa je, da se pripravijo MSP prijazni standardi, ki lahko zmanjšajo stroške in olajšajo dostop do trgov. V skladu s tem ciljem in kot glavni del svojega delovnega programa za leto 2017 je SBS razvil dolgoročno strategijo za MSP za standardizacijo za obdobje 2018–2021. Ta strategija določa cilje in ukrepe za MSP na področju standardizacije, cilj pa je zagotoviti, da so razviti standardi združljivi z interesi MSP, skladno z načelom „najprej pomisli na male“.

Vključevanje je ena izmed tem dolgoročne strategije Evropskega inštituta za telekomunikacijske standarde (ETSI) in je obravnavano v okviru njegove skupine „ETSI v evropskem okolju za standardizacijo“. Razprave v tej skupini so pripomogle k vzpostavitvi programa za podporo in vključevanje družbenih zainteresiranih strani (3SI), ki predvideva raznovrstne ukrepe, namenjene okrepitvi vključenosti ter povečanju prepoznavnosti, ozaveščenosti in sodelovanja organizacij iz Priloge III v sklopu ETSI. Vse organizacije iz Priloge III so polnopravne članice ETSI.

³⁷ [Small Business Standards \(Standardi za mala podjetja\)](#), [European consumer voice in standardisation \(Evropski glas potrošnikov pri standardizaciji\)](#), [European Trade Union Confederation \(Evropska konfederacija sindikatov\)](#) in [European Environmental Citizens' Organisation for Standardisation \(Evropska organizacija državljanov za standardizacijo na področju varovanja okolja\)](#).

³⁸ <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/european-multi-stakeholder-platform-ict-standardisation>.

³⁹ Glej člen 6 Uredbe (EU) št. 1025/2012.

ZAKLJUČEK

To poročilo je namenjeno podpori novouvedenemu medinstitucionalnemu dialogu o standardizaciji na ravni EU, kot je bilo napovedano v sporočilu z dne 1. junija 2016. Mišljeno je kot izhodišče za razpravo s sozakonodajalcema, Evropskim parlamentom in Svetom, ter Evropskim ekonomsko-socialnim odborom in Odborom regij, pri čemer določa usmeritve za prihodnje prednostne naloge standardizacije, ki bodo prispevale k načrtu glede ustvarjanja delovnih mest, rasti in konkurenčnosti. Ta medinstitucionalni dialog poteka v skladu z novim medinstitucionalnim sporazumom med Evropskim parlamentom, Svetom Evropske unije in Evropsko komisijo o boljši pripravi zakonodaje⁴⁰.

Tesno sodelovanje s sozakonodajalcema pri oblikovanju prednostnih nalog letnega programa dela Unije za evropsko standardizacijo za leto 2019 bo ključnega pomena za njegovo uspešno izvajanje. Skupno določanje prednostnih nalog politike za evropsko standardizacijo bo okrepilo racionalizacijo dela na področju standardizacije v prihodnjih zakonodajnih postopkih. Doseganje ciljev politike EU za standardizacijo zahteva splošno razumevanje in dejavno sodelovanje vseh vključenih v sistem za standardizacijo: izboljšanje vključenosti, večja ozaveščenost o pomenu standardizacije v gospodarstvu in družbi, izboljšanje postopkov za oceno harmoniziranih standardov⁴¹, izvajanje petih prednostnih nalog na področju standardizacije IKT in odpravljanje ovir v storitvenem sektorju.

⁴⁰ UL L 123, 12.5.2016, str. 1–14.

⁴¹ In drugih standardov, ki podpirajo zakonodajo EU.